

Later is nu !!

**Juridisch Adviesbureau
NILAN v.o.f.**

Paul Nijs

**Huwen
Samenwonen**

**Schenken
Erven**

WAT ALS ?

ik gehuwd ben en

..... mijn partner overlijdt ?

• **Indien gehuwd zonder contract**

- **wettelijk stelsel**
*(scheiding van goederen met
gemeenschap van aanwinsten)*

Gehuwd zonder contract

= **wettelijk stelsel**

Wat zit er in mijn nalatenschap?

Wettelijk stelsel

Is mijn partner voldoende beschermd ?

Wettelijk stelsel

Indien kinderen: Erft enkel vruchtgebruik van de nalatenschap

Geen kinderen: V.E. gemeenschap + V.G. eigen vermogen

Wat wordt geërfd ?

Volle eigendom (V.E.)

- Het is volledig van jou; jij kunt ermee doen wat jij wil

Blote of naakte eigendom (B.E. of N.E.)

- Jij bent wel eigenaar maar jij kan er niet mee doen wat jij wil; het gebruik of de opbrengst komt toe aan iemand anders

Vruchtgebruik (V.G.)

- Jij kunt het goed gebruiken en jij hebt er de opbrengst of de inkomsten van, maar de eigendom is van iemand anders

Wie erft wat?

Jan en Sophie zijn gehuwd. Er zijn gemeenschappelijke kinderen.

Vruchtgebruik van de gehele nalatenschap

Blote eigendom

Wie erft wat?

Jan en Sophie zijn gehuwd. Er zijn géén gemeenschappelijke kinderen. Jan heeft kinderen uit vorige relatie

Vruchtgebruik van de gehele nalatenschap

Blote eigendom

Wie erft wat?

Jan en Sophie zijn gehuwd. Er zijn géén kinderen.

Volle eigendom van het gemeenschappelijk vermogen
+ Vruchtgebruik op de eigen goederen

Blote eigendom eigen goederen gaat naar familie Jan

Wie erft wat?

Jan en Sophie zijn gehuwd. Er zijn géén kinderen. Geen familie van Jan in 'nuttige orde'

Ganse nalatenschap in volle eigendom

Familie Jan

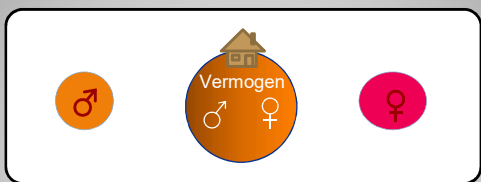
• **Indien gehuwd met contract**

- Ruime keuze

- algehele gemeenschap van goederen
- volledige scheiding van goederen
- wettelijk stelsel, aangevuld met bepaalde clausules

Gehuwd met contract

Algehele gemeenschap

14

Is mijn partner voldoende beschermd ?

Algehele gemeenschap

Indien kinderen: Erft enkel V.G. van de nalatenschap

Geen kinderen: Ganse gemeenschap in V.E.

15

Gehuwd met contract
Zuivere scheiding van goederen

16

Is mijn partner voldoende beschermd ?
Zuivere scheiding van goederen

Kinderen of niet: Erft enkel V.G. van de nalatenschap

17

Gehuwd met contract
Scheiding van goederen met beperkte gemeenschap van aanwinsten

18

Is mijn partner voldoende beschermd ?

**Scheiding van goederen met beperkte
gemeenschap van aanwinsten**

Indien kinderen: Erft enkel V.G. van de nalatenschap

Geen kinderen: V.E. beperkte gemeenschap + V.G eigen vermogen

19

Gehuwd met contract

**Wettelijk stelsel aangevuld met
bepaalde clausules**

- 'Langst leeft, al heeft'-clausule
- Wederzijdse schenking tussen echtgenoten
- Keuzebeding

**Wettelijk stelsel aangevuld met
bepaalde clausules**

- **Keuzebeding:**
 - Alles in volle eigendom
 - Alles in vruchtgebruik
 - Gezinswoning
 - Andere onroerende goederen
 - Roerende goederen
 - Bepaalde onroerende en roerende goederen
 -

Ik weet niet meer of ik een huwelijkscontract gemaakt heb ?

- **Trouwboekje:**
 - In het trouwboekje staat vermeld of u bij aanvang van het huwelijk een contract gemaakt hebt
- **Op website <http://www.notaris.be>:**
 - Klikken in de balk bovenaan op 'My Box'
 - Aanmelden met identiteitskaart
 - Hierin vind je ook elke wijziging van jouw huwelijkstelsel

WAT ALS ?

ik samenwoon en

..... mijn partner overlijdt ?

• Ik woon 'feitelijk' samen

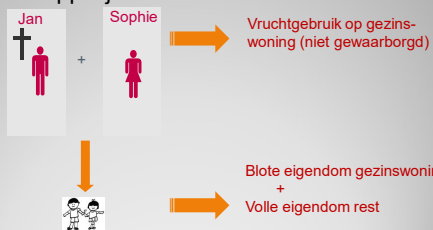
- 1 jaar effectief samenwonen en kosten van de huishouding delen
- zijn in principe *geen* erfgenaam van mekaar

• **Ik woon 'wettelijk' samen**

- verklaring van wettelijke samenwoning afgelegd op de gemeente
- mogen *slechts 2 personen* zijn
- zijn *beperkt* erfgenaam van mekaar

Wie erft wat?

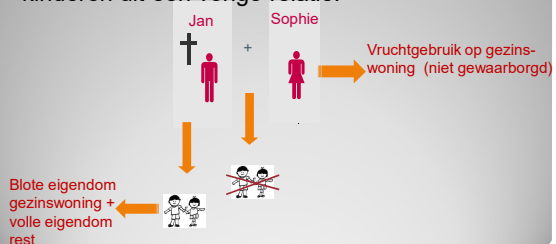
Jan en Sophie zijn **wettelijk samenwonend**. Er zijn gemeenschappelijke kinderen.

26

Wie erft wat?

Jan en Sophie zijn **wettelijk samenwonend**. Er zijn géén gemeenschappelijke kinderen. Jan heeft kinderen uit een vorige relatie.

Wie erft wat?

Jan en Sophie zijn **wettelijk samenwonend**. Er zijn géén kinderen.

Blote eigendom gezinswoning + volle eigendom rest gaat naar familie van Jan

Vruchtgebruik op gezinswoning (niet gewaarborgd)

Wie erft wat?

Jan en Sophie zijn **wettelijk samenwonend**. Er zijn géén kinderen. Jan heeft geen familie in 'nuttige orde'.

Staat

Blote eigendom gezinswoning + volle eigendom rest

Vruchtgebruik op gezinswoning (niet gewaarborgd)

~~familie~~

WAT ALS ?

ik samenwoon en

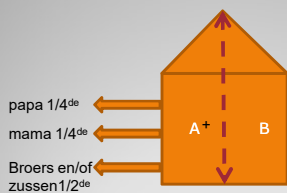
..... mijn partner en ik willen een huis kopen ?

Mogelijke oplossing

beding van aanwas of tontine

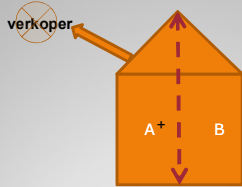
- **Ontbindende** voorwaarde
- +
- **Opschortende** voorwaarde

• Tontine of beding van aanwas

Papa, mama en broers en/of zussen kunnen woning doen verkopen; B staat op straat

• Tontine of beding van aanwas

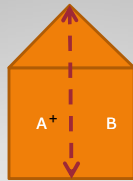
Ontbindende voorwaarde

A is nooit eigenaar geweest

Opschortende voorwaarde

B is vanaf begin 100% eigenaar

• **Tontine of beding van aanwas**

Fiscaal vrij duur: 10% bij aankoop + nog eens 10% op deel dat aanwas.

• **Wie zijn mijn erfgenamen ?**

de wetgever beslist, maar ...

... ik kan zelf ook nog een en ander regelen (via schenking of testament)

• **Wettelijke erfopvolging**

Wie erft wat ?

4 groepen (orden) van erfgenamen:

- kinderen, of hun afstammelingen
- ouders, broers en zusters of hun afstammelingen
- grootouders, ...
- ooms en tantes of hun afstammelingen

en ...

- de langstlevende echtgenoot
- (- de wettelijk samenwonende partner)

Wat kost een erfenis in Vlaanderen ?

of

Hoeveel 'erfbelasting' moeten mijn erfgenamen betalen ?

•Mijn erfgenamen zijn
mijn kinderen, kleinkinderen, ouders, langstlevende echtgenoot, samenwonende partner, stiefkinderen, zorgkinderen, (ex-echtgenoot) (tot 31/08/2018)

- tot 50.000 € : 3 %
- tussen 50.000 en 250.000 € : . 9 %
- boven 250.000 € : 27 %

- **Splitsing roerend en onroerend vermogen**
- **Erfenis per hoofd**
- **Vrijstelling gezinswoning**

• Mijn erfgenamen zijn

mijn broers en zussen
(tot 31/08/2018)

- tot 75.000 € : 30 %
- tussen 75.000 en 125.000 € : 55 %
- boven 125.000 € : 65 %

- **Geen splitsing roerend en onroerend**

- **Erfenis per hoofd**

• Mijn erfgenamen zijn

Anderen
(tot 31/08/2018)

- tot 75.000 € : 45 %
- tussen 75.000 en 125.000 € : 55 %
- boven 125.000 € : 65 %

- **Geen splitsing roerend en onroerend**

- **Erfenis wordt in totaliteit belast (niet per hoofd !)**

Nieuwe tarieven vanaf 01/09/2018

HUIDIGE ERFBELASTING

RECHTE LIJN: partners, kinderen, stief- of zorgkinderen, ouders.
• Langstlevende partner heeft vrijstelling voor de gezinswoning

SCHILVEN (in euro)	TARIEF
0 - 50.000	3%
50.000 - 250.000	9%
meer dan 250.000	27%

ZIJLJN:

SCHILVEN (in euro)	2 zijlijnen	
	broers en zussen	anderen
0 - 75.000	TARIEF 30%	TARIEF 45%
75.000 - 125.000	55%	55%
meer dan 125.000	65%	65%

NIEUWE ERFBELASTING

RECHTE LIJN: partners, kinderen, stief- of zorgkinderen, ouders.
• Langstlevende partner heeft vrijstelling voor de gezinswoning
• + vrijstelling op de eerste schijf van 50.000 euro voor partner
• + vrijstelling op de eerste schijf van 75.000 euro voor wees jonger dan 21 jaar
• Erfenisprong: 1 jaar de tijd om kosteloos door te geven aan je eigen kinderen

SCHILVEN (in euro)	TARIEF
0 - 50.000	3%
50.000 - 250.000	9%
meer dan 250.000	27%

ZIJLJN:

• Afschaffen tarief 65%
• Nieuw lager tarief van 25%

SCHILVEN (in euro)	2 zijlijnen	
	broers en zussen	anderen
0 - 35.000	TARIEF 25%	TARIEF 25%
35.000 - 75.000	30%	45%
meer dan 75.000	55%	55%

Hoe kan ik afwijken van het wettelijk erfrecht of nog een en ander regelen ?

- door schenkingen te doen of
- door testamenten te maken
- **maar** ik moet steeds rekening houden met het voorbehouden erfdeel van mijn reservataire erfgenamen (*kinderen, ouders of grootouders, langstlevende echtgenoot of echtgenote*)

Waarover mag ik vrij beschikken ... (regeling tot 31/08/2018) ?

- ... als ik kinderen heb?
 - 1 kind: de helft
 - 2 kinderen: één derde
 - 3 kinderen of meer: één vierde
- ... als ik geen kinderen heb, maar mijn ouders (of een van hen) leven (leeft) nog?
 - 2 ouders in leven: de helft
 - één ouder in leven: drie vierde
- ... wat moet altijd naar mijn partner gaan als ik gehuwd ben?
 - helft van mijn nalatenschap in vruchtgebruik maar steeds minstens het vruchtgebruik van de gezinswoning

Waarover mag ik vrij beschikken ... (vanaf 01/09/2018) ?

- ... als ik kinderen heb?
Steeds de helft ongeacht aantal kinderen
- ... als ik geen kinderen heb, maar mijn ouders (of een van hen) leven (leeft) nog?
Alles behalve het voorbehouden deel van eventuele echtgenoot
- ... wat moet altijd naar mijn partner gaan als ik gehuwd ben?
helft van mijn nalatenschap in vruchtgebruik maar steeds minstens het vruchtgebruik van de gezinswoning

WAT ALS ?

ik iets wil wegschenken ?

Ik heb voorbehouden of reservataire erfgenamen

- fictieve massa:

- netto saldo bij overlijden
- vermeerderd met de gekende schenkingen gedurende mijn leven

- onderscheid tussen:

- voorschot op erfenis
- buiten erfdeel

- samenstelling van de fictieve massa vb.:

- netto saldo:	130.000
- schenking 1:	30.000
- schenking 2:	25.000
- schenking 3:	<u>25.000</u>

Fictieve massa: 210.000

Berekening van het beschikbaar deel
(tot 31/08/2018):

- fictieve massa vb.:

- netto saldo:	130.000
- schenking 1:	30.000
- schenking 2:	25.000
- schenking 3:	<u>25.000</u>
Fictieve massa:	210.000

- bij 1 kind: $1/2^{\text{de}}$: = 105.000 = O.K.

Berekening van het beschikbaar deel
(tot 31/08/2018):

- fictieve massa vb.:

- netto saldo:	130.000
- schenking 1:	30.000
- schenking 2:	25.000
- schenking 3:	<u>25.000</u>
Fictieve massa:	210.000

- bij 2 kinderen: $1/3^{\text{de}}$: = 70.000 = niet O.K. = inkorting 10.000 schenking 3

Berekening van het beschikbaar deel
(tot 31/08/2018):

- fictieve massa vb.:

- netto saldo:	130.000
- schenking 1:	30.000
- schenking 2:	25.000
- schenking 3:	<u>25.000</u>
Fictieve massa:	210.000

- bij 3 kinderen: $1/4^{\text{de}}$: = 52.500 = niet O.K. = inkorting 25.000 schenking 3 + inkorting 2.500 schenking 2

Berekening van het beschikbaar deel (vanaf 01/09/2018):

- fictieve massa vb.:

- netto saldo:	100.000
- schenking 1:	50.000
- schenking 2:	50.000
- schenking 4:	30.000
Fictieve massa:	230.000

-bij kinderen 1/2de : = 115.000 = niet
O.K. = inkorting 15.000 schenking 3

Wat kost een schenking ?

- roerende goederen:

- handgift of bankgift (0%) maar ik moet nog 3 jaar blijven leven
- geregistreerde schenking (3% of 7%)
- schenking voor Nederlandse notaris (0%) maar risico 3 jaar blijft (7 jaar bij bedrijfschenking)

Wat kost een schenking ?

- onroerende goederen:

- steeds notarieel (*Belgische notaris*)
- kan duurder zijn dan de erfbelasting, maar op te lossen met 'salami'schenkingen' of 'striptease' schenkingen

Wat kost een schenking ?

Tarief onroerende schenkingen

- schenking aan kinderen, kleinkinderen, ... en tussen echtgenoten en samenwoners

- tot 150.000 €: 3%
- van 150.001 € tot 250.000 € 9%
- van 250.001 € tot 450.000 € 18%
- boven 450.000 € 27%

- indien renovatie (volgens de Vlaamse woonnorm):
3%, 6%, 12% en 18%

Wat kost een schenking ?

Tarief onroerende schenkingen

- schenking aan anderen personen:

- tot 150.000 €: 10%
- van 150.001 € tot 250.000 € 20%
- van 250.001 € tot 450.000 € 30%
- boven 450.000 € 40%

- indien renovatie (volgens de Vlaamse woonnorm):
9%, 17%, 24% en 31%

Kan ik deze tarieven drukken ?

Onroerende schenkingen

Gewone schenking:

vb. :

- onroerend goed waarde 400.000 € wordt geschonken
aan mijn dochter:

- te betalen schenkingsrechten:
 - 150.000 € aan 3% = 4.500 €
 - 100.000 € aan 9% = 9.000 €
 - 150.000 € aan 18% = 27.000 €

Totaal : 40.500 €

Kan ik deze tarieven drukken ?

Striptease-schenking:

vb. :

- onroerend goed waarde 400.000 € wordt geschonken aan dochter in 3 schijven:
 - eerste deelschenking 150.000 €
 - te betalen schenkingsrechten = **4.500 €**
 - na 3 jaar tweede deelschenking 150.000 €
 - te betalen schenkingsrechten = **4.500 €**
 - na 6 jaar derde deelschenking 100.000 €
 - te betalen schenkingsrechten = **3.000 €**

Totaal : **12.000 €**

- winst: **28.500 €**

Opgelet: telkens notariskosten (+/- 1.500 € /schenking)!!

WAT ALS ?

ik een testament wil maken?

Hoe maak ik een testament ?

- ik kan dit eigenhandig schrijven of
- ik kan naar de notaris gaan en daar mijn testament dicteren

Let op: ik moet nog bekwaam zijn !

Hoe maak ik een testament ?

- ik schrijf mijn testament zelf

- **3 vormvoorwaarden**
- eigenhandig schrijven
- ondertekenen
- dateren

Hoe maak ik een testament ?

- ik ga naar een notaris

- **mijn testament is mijn 'dictee'**
- notaris schrijft dit op
- in bijzijn van 2 getuigen of
- in bijzijn van een 2de notaris

Kan ik via een 'goed doel' mijn 'verre erfgenamen' meer nalaten ?

Situatie:

- Jan, jongste van drie en ongehuwd, heeft als erfgenamen de 2 kinderen van zijn vooroverleden zus (Jef en Tuur), en de dochter van zijn vooroverleden broer (Sofie).
- zijn vermogen bestaat uit 150.000 € spaarcenten.

Kan ik via een 'goed doel' mijn 'verre erfgenamen' meer nalaten ?

Situatie:

- Als Jan niets onderneemt, valt zijn nalatenschap, door plaatsvervulling, toe aan :
 - Jef en Tuur, voor de ene helft
 - Sofie voor de andere helft
- Sofie betaalt dan 38.750 € aan erfbelasting;
 Jef en Tuur elk 19.375 €: samen dus 77.500 €.
Netto blijft er nog 72.500 € over !!

Kan ik via een 'goed doel' mijn 'verre erfgenamen' meer nalaten ?

Situatie:

- Stel dat Jan een testament maakt, waarin hij bepaalt dat alles naar Sofie (zijn petekind) moet gaan wanneer hij overlijdt, dan zal deze de 150.000 € erven.
 - Hierop moet zij dan ook 77.500 € erfbelasting betalen.
- Zij houdt dus ook 'slechts' 72.500 € over !!**

Kan ik via een 'goed doel' mijn 'verre erfgenamen' meer nalaten ?

Wat kan Jan doen ?

- Stel dat Jan via testament een VZW (bv. Artsen zonder Grenzen) aanstelt als zijn 'algemene legataris' en een 'bijzonder legaat', 'vrij van erfbelasting' laat uitkeren aan Sofie (duolegaat!), wat betekent dit dan concreet en 'erft' Sofie dan **méér** dan wanneer zij enige erfgename zou zijn ?

Kan ik via een 'goed doel' mijn 'verre erfgenamen' meer nalaten ?

Voor de VZW:

De VZW ontvangt 150.000 € maar moet aan Sofie 90.000 € uitkeren. De VZW houdt dus 60.000 € over en moet hierop 5.100 € (8,5%) erfbelasting betalen. Er blijft dus 54.900 € over.

Omwille van het duolegaat moet de VZW echter ook de erfbelasting van Sofie voor haar rekening nemen. Deze bedraagt op 90.000 € 42.000 €.

De VZW houdt dus netto 12.900€ over.

Kan ik via een 'goed doel' mijn 'verre erfgenamen' meer nalaten ?

Voor Sofie:

Sofie ontvangt netto 90.000 € en moet hierop geen erfbelasting meer betalen (deze werden betaald door de VZW.).

In vergelijking met de vorige situatie ontvangt zij dus 17.500 € meer !!

Kan ik via een 'goed doel' mijn 'verre erfgenamen' meer nalaten ?

Winst VZW:

12.900 € !

Winst Sofie:

17.500 € !!

Totale winst:

30.400 € !!!

**Hoe zorg ik ervoor dat mijn
eigenhandig testament altijd
boven water komt ?**

- ik bezorg mijn eigenhandig testament aan een notaris
- of ik overhandig het aan een vertrouwenspersoon of aan de begunstigde zelf
-

**Hoe zorg ik ervoor dat mijn
notarieel testament altijd
boven water komt ?**

- de notaris heeft de plicht om dit te melden aan het Centraal Register voor Testamenten (C.R.T.)

WAT ALS ?

je preventief maatregelen wilt nemen voor het geval dat jij of je ouders op latere leeftijd niet meer helder kunnen denken of beslissingen kunnen nemen?

72

De zorgvolmacht (of lastgevings-overeenkomst)

- iemand verleent volmacht aan iemand anders om in zijn plaats zijn vermogen te beheren, indien hijzelf dit niet meer kan of wil (bv. voor het geval dat men dement wordt)
- men bepaalt dus zelf wie belangrijke beslissingen mag nemen over zijn vermogen, als men daar zelf niet meer toe in staat is.

73

De zorgvolmacht of lastgevingsovereenkomst

- tussenkomst vrederechter is dus niet noodzakelijk maar kan eventueel
- om het even wie kan aangeduid worden als lasthebber (best ook onmiddellijk een opvolger-lasthebber voorzien !)
- naast een lasthebber kan ook een vertrouwenspersoon aangesteld worden, die een bemiddelende rol kan spelen bij conflicten

74

Vorm van de lastgeving

- onderhands of
- authentiek (via notaris)
- de lastgeving moet verplicht geregistreerd worden in een speciaal register (C.R.L.)
- lasthebber moet handelen in het belang van de lastgever:
 - professionele partijen (notaris, bankier, advocaat, ...) moeten dit nagaan en eventueel contact opnemen met vrederechter

75

Inhoud van de akte van lastgeving

- kan enkel gaan over handelingen ivm. het vermogen (dus geen maatregelen mbt. de persoon.)
- lastgeving kan bijzonder (bepaalde handelingen) of algemeen (alle handelingen) zijn
- akte bepaalt wanneer lastgeving in werking treedt
- lastgever kan bepaalde beginselen opnemen in de akte die moeten gerespecteerd worden

76

Einde van de lastgeving

- Als lastgever terug wilsbekwaam is en de lastgeving herroept
- Als lasthebber schriftelijk einde stelt aan de lastgeving
- door overlijden van lastgever of lasthebber
- door eventuele beslissing van de vrede rechter als deze oordeelt dat gerechtelijke bescherming beter is

77

WAT ALS ?

ik op beide oren wil slapen?

78

Hebben wij alles wel goed geregeld ?

van praktische afspraken tot een formele regeling bij de notaris:

* Je gemoedsrust is goud waard !! *

79

- van praktische afspraken tot een formele regeling bij de notaris:

Je ouders + jezelf:

- zorg dat je een sleutel hebt van hun woning + geef de kinderen een sleutel van jouw woning
- vraag je ouders waar je alles kunt vinden en zeg dit ook aan jouw kinderen
- dring aan op een zorgvolmacht
- maak ook voor jezelf een zorgvolmacht

80

- van praktische afspraken tot een formele regeling bij de notaris:

Jouw erfenis:

- maak een testament, zeker als je niet getrouwd bent
- voorzie een keuzebeding in jullie huwelijkscontract
- denk tijdig aan een schenking
- maak een sociaal mediatestament

81

Conclusie ...

**in welke situatie wij
ons ook bevinden ...**

**De kans is groot dat wij preventief moeten
handelen, of dat wij maatregelen moeten
treffen zodat onze erfgenamen niet voor
verrassingen komen te staan!!**

Informatie nodig ?

Huwen - Samenwonen
Schenken - Erven

Volledig herwerkte uitgave
2018

A. Paul Nijs

inclusief nieuw erfrecht 2017

Inclusief erfrecht
2018

Informatie nodig ?

- Boek 'Huwen - Samenwonen - Schenken - Erven' (25 € ipv. 30 €)
- **Juridisch Adviesbureau NILAN** v.o.f.
Groenstraat 11
3440 Zoutleeuw (Budingingen)
tel. 011/589357
www.nilan.be
of paul.nijs@nilan.be

Informatie nodig ?

Informatie nodig ?

- Boek 'Erven & schenken. Maximaal optimaliseren' (114 €, met korting 84 €)
- **Indicator** n.v.
Tiensesteenweg 306
3000 Leuven
tel. 016/359900
www.indicator.be
of klantenservice@indicator.be

Wacht dus niet tot later ...

want als later eerder komt ...

ben je TE LAAT !!

**Juridisch Adviesbureau
NILAN v.o.f.**

(Paul Nijs)

Kennis, kwaliteit en service

Omdat J I J belangrijk bent !

***Bedankt dat jij erbij was en tot
ziens !!***
